

i te tangata. E kore te taima raua ko te pakeha e tatari ki nga tangata porori, ki nga tangata auto, ki nga tangata rorirori. No te pakeha enei ra, na reira e mau ki te matauranga o te pakeha. KKaati te maumau taima te maumau moni, ki te iwi waipiro, ki te haurangi, ki te whai tohunga. Whaia te whakapono tika hei tohutohu, hei whakangungu-rakau ki nga matia muramura o te rewera, kia tipu ai taua hei iwi kaha ki te ao, kia hapa ai taku kupu ko te mutunga o te nuinga o te Iwi Maori hei pononga ma te pakeha. He pono te korero ma te tika ka kake ai te iwi.

Ka hoki pea, e Koro, e Herepete, to ui. Ma te Atua te Iwi Maori e okooko ki ona ringaringa e manaaki.

(Ko te mutunga.)

TE TIRITI O WAITANGI.

Na T. Wi Repa.

KO tetahi take hoha tenei a tatau a te iwi Maori. Kua waiho tenei hei kaupapa mo tetahi "hahi" kei roto i a tatau. Ia au e tamariki ana i Te Aute, e rongorongo ana au i tenei take, ko Heretaunga hoki te whenua o nga whakahaere o taua take, ko Te Waipatu te tuunga o te Paremata. Na Henare Tomoana ratau ko ona hoa rangatira o Heretaunga i tiki taua taonga i Ngapuhi, ko Mohi Te Atahikoia raua ko Ihaia Hutaia nga morehu o taua ropu e ora mai nei. Kia ora korua e koro ma, nga morehu kaumatua, nga mangai o te iwi i era ra, nga waihotanga ihe a o korua tuakana. Kia ora hoki a korua tamariki, me a korua mokopuna o te ao hou, e noho mai na i roto o Heretaunga.

Kia hoki ake ki te take o te korero nei, ara ki te Tiriti o Waitangi. He maha nga tangata, tane wahine o tenei takiwa ingoa e mohiotia ana, engari ko te tikanga o ana kupu e toru kaore e mohio he aha taua mea te Tiriti o Waitangi. Ko te kaore e mahio. Pai noa atu hoki au kia kanaka ratau e poroarea ake he aha rawa ra te tikanga o taua mea o te Tiriti o Waitangi.

Ehara taku i te whakamarama mo taua Tiriti kaore e taea e au tena. Kaore hoki e taea e tetahi tangata e hiairo i te roia. Kaore enei hoki e taea e nga roia katoa.

Ko tenei kupu ko te "Tiriti," he whakamaoritanga o te kupu pakeha, "Treaty." E rongorongo ana tatau i te "Treaty of Versailles," te Kawenata o te whakamutunga o te Pakanga nei a te ao ka hori ake. Tera ano etahi o mua atu: "The Treaty of Berlin," the "Treaty of Utrecht," o whea ake, o whea ake. Te tikanga o taua kupu o te "Treaty," he korero whakapai i waenganui i etahi iwi tangata-ke. Ka mure ta raua pakanga, ka haere ki tetahi wahi i te whanga noa atu "treat" ai. Ka